

CÜMLENİN ÖGELERİ TABLOSU

ÖGELER		ANLAM	YÜKLEME YÖNELİK SORULAR
ÖZNE		Yüklemi yapan yükleme konu olan	Kim, Kimler, Ne, Neler
NESNE	Belirtisiz Nesne	Yüklemin etkisini üzerine alan	Ne
	Belirtili Nesne		Neyi, Kimi
Dolaylı Tümeç (YER TAMLAYICISI)	Yönelmeli (-e)	Yüklemin bulunduğu, yöneldiği ayrıldığı kavramdır.	Neye, Nereye, Kime
	Bulunmalı (-de)		Neyde, Nerede, Kimde
	Çıkmalı (-den)		Neyden, Nereden, Kimden
Zarf (Belirteç) Tümeç (ZARF TAMLAYICISI)	Durum	Yüklemi türlü anlam özellikleriyle tamamlayan ögedir.	Nasıl, Ne durumda, Ne biçimde
	Zaman		Ne zaman, Ne zamandır...
	Ölçü		Ne kadar, Nice, Ne ölçüde
	Yer-yön		Nere, Ne yöne...
	Neden		Neden, Niçin, Ne diye...
	Soru		

İZLEYECEĞİMİZ YOL

- Önce **YÜKLEMİ** buluruz. **YÜKLEM**, ya çekimli fiil (çekimli fiil= fiil+haber veya dilek kipitkişi) ya da ek fiil almış isimdir. **YÜKLEMİ** tespit ederken tek kelime mi yoksa **söz öbeği** mi (birleşik fiil, isim tamlaması, sıfat tamlaması, ikileme, deyim vb.) buna dikkatle bakarız.
- Yüklemi doğru bulduysak işin önemli bir kısmını halletmişizdir. Çünkü **YÜKLEM**, cümlelerin iki temel ögesinden biridir.
- YÜKLEM**e sorular ilk **"NE/KİM?"** sorusu **ÖZNE**nin hakkıdır. "NE/KİM?" sorusunu ilk kez sorarken yüklemün önüne **"NE/KİM?"** getirmek bazen bizi yanıltabilir. Bazı cümlelerde bu yüzden **BELİRTİSİZ NESNE**ye tutup **ÖZNE** diyebiliriz ve bu yüzden yanlış yapabiliriz.

Sözgelimi,

"Araştırmalar yapmışlar." cümlesinde **ÖZNEYİ** bulurken "NE YAPMIŞLAR?" diye sorup "Araştırmalar" cevabını alırız. Dikkatsizliğimize gelir de tutup buna **ÖZNE** dersek yukarıda bahsettiğimiz hatayı yapmış oluruz. Çünkü, bu **"İKİNCİ NE /KİM?"**

sorusuna yani BELİRTİSİZ NESNEye cevaptır. Bu hataya düşmemek için ÖZNEYi bulurken - mesela bu cümlede- "YAPAN KİM?" diye sormak hata yapmamızın önüne geçer. Özneyi dosdoğru bulmamızı sağlar. Bu yüzden sorumuzu fiil cümlelerinde, ".....-an kim/ne?"; isim cümlelerinde "..... olan ne/kim?" diye sorarak olası bir hata riskini sıfırlarız.

4. Yüklemde olduğu gibi diğer bütün öğelerde söz öbeklerine dikkat etmeliyiz. Söz öbeklerini parçalayamayız. Söz öbeği tek bir öğedir.
5. YÜKLEM ve ÖZNE bulunduğunda cümlelerin temel öğeleri ile işimiz biter.
6. Diğer öğeler için bulduğumuz öğeyi de işin içine katarak YÜKLEMde tabloda yer alan soruları sormaya devam ederiz.
7. Araç-Birliktelik durum eki olan "-le" karşımıza çıkarsa zarf tümleci diyeceğiz.

Arabayla geldim.

Geldim: Yüklem / (Gelen Kim?)

Ben: Gıali Özne / (Ben "neyle?" geldim?)

Arabayla: Zarf Tümleci